

**R. P. Georgii de Rhodes Avenionensis S. J. disputationum
theologiae scholasticae tomus ...**

Rhodes, Georges de

Lugduni, 1661

Sectio III. De certitudine actus fidei.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81987](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81987)

Et hoc iudicium est quod Concilia dicunt esse donum Dei. Credimus cogitantes (inquit Augustinus) & agimus quicquid credimus.

Prima instantia. Neque dicas primò, cum Suare illuminationem Spiritus Sancti sufficere post illud iudicium naturale speculativum.

Sed contra, nam in alijs actibus virtutum non requireretur aliud quàm talis illuminatio. Imò iudicij huius practici obiectum est idem, quod obiectum huius illuminationis, ergo est supernaturale.

Secunda instantia. Neque dicas secundò, cum De Lugo posterius istud iudicium non esse magis practicum, quàm iudicium credibilitatis quod sine dubio practicum est, quia iudicat honestum esse credere, hic & nunc id quod sufficienter per motiva est propositum, est enim iudicium ostendens obligationem credendi, ergo, vnum iudicium sufficit.

Resp. iudicium illud quo immediatè iudicat ex motiis credibilitatis tale obiectum posse ac debere credi esse speculativum, quia vniuersè tantum & abstractè ostendit conuenientiam, & obligationem credendi, iudicando motiva esse sufficientia vt ostendant rem esse reuelatam, & obligent ad credendum: Alterum autem iudicium practice iudicat honestum esse velle credere hic & nunc tale obiectum, vt à Deo dictum. Primum illud iudicium in quolibet hæretico semper reperitur, & omnino sufficit ad obligationem credendi, quia eo posito teneor elicere secundum istud iudiciū, honestum est velle credere hic & nunc, imò etiam istud iudicium posterius sæpè reperitur in hæreticis, qui non propterea tamen habent voluntatem credendi, nego igitur sufficere posse vnum iudicium quo posito non potest sequi voluntas credendi, nisi mediante alio iudicio.

Tertia instantia. Neque dicas tertio, iudicium istud supernaturale vel est evidens vel obscurum, si est evidens datur in nobis cognitio supernaturalis à Fide distincta, quæ in alijs etiam virtutibus reperiretur, & sic Fides non esset ad illas vniuersaliter necessaria, si autem est obscurum pertinet ad fidem & prærequirit aliam voluntatem, sed neque potest explicari ad quam virtutem illud pertineat; prudentia enim infusa, & dona Spiritus Sancti omnino sequuntur fidem & eius obscuritatem participant.

Resp. posse sine dubio in hac vita multas haberi cognitiones practicas supernaturales evidentes secundum quid & ex suppositione, non posse haberi evidentes absolute, nam v.g. prudentia supernaturalis ex suppositione Fidei obscure iudicat evidenter de suis obiectis practicis, & istud etiam iudicium de quo quaeritur est evidens supposito illo iudicio speculativo, naturali atque ita non est simpliciter evidens, sed ex suppositione tantum in alijs virtutibus reperitur similiter iudicium eodem modo evidens practice, sed dependens à Fide, habitus ad quem illud reuocatur est prudentia infusa, quæ prout antecedit fidem non dependet à Fide, sed à iudicio illo speculativo quod dixi.

Ex quibus soluta videtur manere tota ratio dubitandi.

SECTIO III.

De certitudine actus Fidei.

S. Th. q. 1. art. 8.

Certitudo differt à veritate ab infallibilitate. Certum est primò, quod certitudo cognitionis valde differt ab eius veritate, ab eius infallibilitate & ab eius evidentia, veritas enim non est aliud quàm conformitas cognitionis cum obiecto, quando scilicet eo modo per cognitionem representatur obiectum, quo illud existit à parte rei, quod non sufficit

ad certitudinem, quia plerumque cognitio est vera, & tamen est solū probabilis. Infallibilitas cognitionis est cognitio ita vera vt non possit esse falsa, quod ad certitudinem quoque non sufficit quia iudicium probabile quo aliquis crederet Incarnationem cum aliqua formidine, non potest esse fallum, neque tamen est certum iudicium. Evidentia est qua obiectum ita representatur intellectui vt non possit illi dissentiri, sed necessitetur ad assensum, quod vt patet valde differt à certitudine.

Certum secundò, definiri optimè certitudinem est veritas cognitionis omnino infallibilis cum adhesionem firmam intellectus excludente omnem formidinem.

Primò enim ad certitudinem requiritur, veritas infallibilis cognitionis cui scilicet subesse non possit falsum vel periculum falsi: & hæc infallibilitas necessariò provenit ex obiecto quod non potest se aliter habere, vel ex modo quo illud clarè cognoscitur. Deinde certitudo requirit adhesionem firmam intellectus ad obiectum quæ excludatur actualis omnis formido, nam assensus opinatiuus, vel dubitatiuus de existentia Dei est quidem infallibilis, sed non est certus, quia deest illi firma hæc adhesio excludens formidinem: hæc autem adhesio non est cognitio reflexa infallibilitatis vt docet Vasques, quia cognitio directa potest esse certa. Nec est maior intensio actus, cum possit esse certus actus remissus, est igitur perfectio intrinseca cognitionis per quam intellectus ita firmiter tali veritati assentitur vt appetatiue præferat illud omnibus veritatibus quæ huic repugnare viderentur, & paratus sit ad illas potius negandas quàm istam. Quoties enim obiectum infallibiliter est verum, & intellectus sine formidine illi adhæret, toties certa est cognitio, in ea enim reperitur certitudo ex parte obiecti, & certitudo ex parte subiecti.

His positis quaeritur vtrum actus Fidei sit certior. 1. alia qualibet cognitione naturali vel scientiarum vel principiorum. 2. Vtrum sit certior scientia infusa supernaturali, & ipsa etiam visione beata.

Ratio dubit. primò est, quia non potest actus Fidei esse certior scientijs naturalibus, si obiectum Fidei sæpè minus sit necessarium, & si intellectus minus firmiter illi adhæreat, & minus excludat formidinem quàm actus scientiæ, sed obiectum Fidei cum sit reuelatio prorsus contingens, minus est necessarium quàm obiectum scientiarum quod est simpliciter necessarium, minus etiam firmiter intellectus illi adhæret, cum adhæreat liberè tantum, & ex imperio voluntatis obiecto autem scientiæ adhæret necessariò, unde actus scientiæ omnem excludit formidinem, quàm actus Fidei non excludit. Imò hæreticus non minus firmiter errori suo adhæret, quàm Catholicus veritati: Neque potest negari quin intellectus adhæreat firmitus ijs quæ videt, quàm ijs quæ credit, nam tunc intellectus firmitus adhæret quando retrahi non potest ab assensu, quàm quando retrahi potest, sed ab assensu scientiæ non potest retrahi, potest autem retrahi ab assensu Fidei, ergo firmitus adhæret obiecto scientiæ præsertim intuitiue, quàm obiecto Fidei. Videturque id multò etiam magis verum in principijs per se notis, v. grat. omne totum maius est sua parte, quodlibet est vel non est, quis enim dicat hæc esse minus certa, quàm actum Fidei, Confirmat. quia vt actus Fidei sit certior quàm cognitio illorum principiorum deberet intellectus credendo dicere, ego ita credo firmiter vt paratus sim credere quamuis contrarium mihi appareret per scientias, & per principia per se nota, quod videtur chimericum, nec exigitur à fidelibus vt habeant animum negandi ea quæ apparent in talibus principijs, si quod Ecclesia proponit esse illis contrarium.

Secundò, videtur quod Fides non est certior quàm

FFFF

scientia

Quid sit certitudo.

Prima dubitatio.

Secunda dubitatio.

Confirmatio.

scientia infusa Christi, quia illa cognitio quæ non finit intellectum vlllo modo dubitare etiam ex imperio voluntatis, & est omnino supernaturalis, habetque obiectum necessarium certior est illa cognitione quæ finit intellectum dubitare ex imperio voluntatis, scientia hæc supernaturalis non finit intellectum dubitare ex imperio voluntatis, ergo est certior Fide. Confirmat quia nulla ratio probare potest quod Fides sit certior istis scientijs, quæ non probet illam esse certiorē visione beata, vel saltem æquē certam, nam obiectum formale habet æquē infallibile, æquē excludit formidinem actuale, quamvis non excludat potentialem, ergo Fides est saltem æquē certa.

Tertia dubitatio.

Tertio, si ex obiecto petatur infallibilitas actus Fidei, poterit etiam actus Fidei naturalis esse certior scientijs naturalibus, nam facta sufficienti propositione, obiecti Fidei, potest Deus negare concursum ad Fidem supernaturalem, & tunc intellectus erumpet in actum naturalem, cuius obiectum erit prima veritas reuelans, ergo erit certior ex obiecto. Denique sicut veritas consistit in indiuisibili sic certitudo, ergo vna cognitio esse nō potest certior quam altera.

Conclusio.

Dico primò, actum Fidei simpliciter certiorē esse ac firmiorem quacunq̃ scientia & cognitione naturali etiam intuitiua, & primorum principiorum. Ita docent communiter Theologi cum S. Thoma *quæst. 4. art. 8.* quos immerito deserit De Lugo *disp. 6. sect. 3.* circa cognitionem primorum principiorum.

Prima ratio ex Scriptura.

Primò autem probant ex Scripturis, Luca 21. *Cælum & terra transibunt verba autem mea non transibunt*: secunda Petri 7. *habemus firmiorem his Prophetarum sermonem*: prima Ioan. 2. *si testimonium hominum accipimus, testimonium Dei maius est*. Tobia 3. *certum habeat omnis qui credit in te*.

Secundò, probant ex Patribus Basil. in Psal. 118. *Fides supra naturales methodos animā ad assensum trahens*. Chrys. homil. 12. in Epist. ad hebr. *Fides dici non potest nisi cum circa ea qua non videntur amplius quàm circa ea qua videntur certitudinem quis habuerit*: August. l. 7. Confess. cap. 10. *Facilius dubitare vivere me, quàm esse veritatem, quam audiui in corde meo*: Richardus Victorinus lib. 1. de Trinit. cap. 2. *Quotquot veraciter Fideles sumus, nihil certius tenemus quàm quod Fide credimus*.

Tertia probatio ex ratione.

Tertio, probant optimis rationibus, nam vbi maior est infallibilitas motui & rationis assentiendi, firmior adhesio intellectus, & maior exclusio formidinis actualis, ibi maior est certitudo, in actu Fidei maior est infallibilitas obiecti formalis, nam prima veritas reuelans est infallibilior, quàm sit alia vlla ratio formalis, & motuum assensus, maior etiam & firmior est adhesio intellectus ad obiectum reuelatum ex tali motui, quàm sit in quolibet actu scientiæ, quia debeo paratus esse potius mori quàm dubitare de veritate reuelata: *Stultus autem esset qui pro veritate aliqua Geometrica moreretur, inquit Bonaventura*. Debeo etiam per veritates Fidei corrigere principia illa quæ videntur per se nota, cuiusmodi sunt ista, esse accidentis est inesse, quæ sunt eadem vni tertio sunt eadem inter se.

Denique debeo ita esse affectus ad Fidem vt quamvis ex scientijs mille argumenta occurrerent, quibus satisfacere non possem, ea tamen omnia potius negarem quam minimum Fidei articulum. Imò nulla est sensuum cognitio intuitiua, quam subijcere Fidei non teneat, & ea quæ video, potius omnia damnare, quàm ea quæ credo verbi gratia video esse panem in Eucharistia, & nego ibi esse panem.

Secunda Conclusio.

Dico secundò, actum Fidei esse simpliciter certiorē omni scientia supernaturali abstractiua, sed esse tamen minus certum quàm sit visio beata.

Probatio primæ partis.

Primam partem negare videtur Suares *disp. 3. sect. 9.* quamvis contrarium fere asserat *disp. 8. sect. 5.* De

Lugo *disp. 3. §. 52.* Granadus *disp. 4. num. 18.* sed eam tamen omnino persuaderi allata ratio, nam vbi est ratio assentiendi magis infallibilis, & adhesio intellectus appetitiuæ maior, ibi maior est certitudo, in actu Fidei ratio assentiendi cum sit perfectio increata testificans, est infallibilior quacunq̃ creata ratione assentiendi, quæ sola reperitur in actu scientiæ infusæ: Adhesio etiam intellectus debet esse maior in fide, quàm in scientia, non solum naturali sed etiam infusa, nam adhesio illa maior oritur ex ratione formali adherendi magis infallibili, & sanè si dicatur scientia infusa certior esse quàm Fides, quia excludit formidinem potentialem non autem Fides, eodem iure dici poterit scientia naturalis certior esse quàm Fides.

Secundam partem de visione beata communiter omnes asserunt, quia illa cognitio est, certior cuius ratio assentiendi quamvis sit æquē infallibilis secundum se, repræsentatur tamen euidentius, & perfectius penetratur à cognoscente, huiusmodi est visio beata cuius ratio assentiendi est ipsa perfectio diuina immediatè repræsentata per se ipsam, ergo visio beata est certior quàm Fides.

Ad primam Respondeo negando illam maiorem, actus Fidei non potest esse certior scientiis si obiectum eius sit minus necessariū absolute, nam illa necessitas obiecti absoluta non est de ratione certitudinis, sed sufficit quod ratio mouens ad assensum sit magis infallibilis & magis necessaria saltem ex suppositione, cuiusmodi est sine dubio prima veritas reuelans. Deinde negatur quod intellectus firmius appetitiuè adhareat obiecto scientiæ, quàm obiecto Fidei; contrarium enim probatum est, quamvis adhareat firmius intensiue. Eo igitur solum argumento probatur quod scientiæ naturales secundum quid & per accidens sunt certiores quàm Fides, eo quod intellectus non penetrat certitudinem Fidei, & propter ineuidentiam indigeat concursu voluntatis captiuantis eam in obsequium Fidei, vnde fiat vt ab actu Fidei non excludatur omnis formido subita & indeliberata, cum tamen penetrat ea quæ per scientiam proponuntur & ideo scientia excludat formidinem etiam potentialem: simpliciter tamen Fides certior est scientijs naturalibus propter motuum formale magis infallibile, & adhesionem intellectus appetitiuè firmiorem.

Hæreticus æquē firmiter ex parte subiecti adharere potest suis erroribus, ac Catholicus, sed non æquē firmiter ex parte obiecti, cum Catholicus habeat obiectum infallibiliter verum, hæreticus autem obiectum falsum. Ad probat. ergo disting. maior tunc intellectus firmius adhaeret quando minus retrahi potest ab assensu, adhaeret firmius intensiue concedo, firmius appetitiuè nego: verum est quod intensiue, vt dixi, firmius adhaeret intellectus ijs quæ videt, & principijs per se notis, sed non adhaeret firmius appetitiuè, quia paratus sum mori propter veritatem Fidei, non autem propter veritatem vllam naturalem.

Ad confirmationem dico id omnino exigi à fidelibus vt virtualiter & in actu exercito parati sint non negare id omne quod repugnat Fidei, quamvis appareret in ipsis scientijs & primis principijs.

Ad secundam de scientia infusa Christi Responso est omnino eadem, nam illa scientia quæ formidinem omnem potentialem excludit, est intensiue certior, quàm cognitio Fidei, quæ illam non excludit sed non est appetitiuè certior quàm intellectus paratus sit ei potius dissentire, quàm obiecto Fidei, illa verò ratio non valet pro visione beata quæ habet obiectum æquē certum, sed magis penetratum, atque ita ex parte motui prout repræsentati & penetrati, visio certior est, quàm Fides.

Dices

Dices paratus esse debet omnis qui credit negare omne quod repugnat Fidei, quamvis appareret per visionem beatam, diximus enim illum qui credit credere debere super omnia, ergo fides certior etiam est quam visio.

Solutio
tertia dubitationis.

Resp. negando anteced. nam ut aliquis credat super omnia non debet credere super omnia, quæ sunt unum cum ratione formali quæ mouetur ad credendum, nam satis est quod credat super omnia, quæ ab illa formali ratione differunt: ratio autem per quam mouetur ad credendum, non est aliquid diuersum ab iis quæ mouent ad visionem beatam, cum sit ipsa perfectio increata. Ideo qui credit non debet esse paratus negare id quod apparet per visionem beatam, esset enim in illo actu contradictio.

Ad tertiam Respondeo actum unum esse posse veriorum & certiorum alio, ut suppono ex Logica, licet enim veritas formaliter sumpta consistat in indiuisibili, tamen sumpta secundum perfectionem quasi materialē non consistit in indiuisibili, quia potest aliquid esse perfectius verum quam aliud: & quamvis veritas esset indiuisibilis, certitudo tamen non esset indiuisibilis, quia consistit in infallibilitate petita ex parte obiecti, & in adhesionem intellectus, quæ potest esse aliquando maior, aliquando minor.

SECTIO IV.

De necessitate actus Fidei diuina. S. Thomas, quæst. 2. art. 3. & seq.

Triplex
controuer-
sia.

Quoniam necessitas alia est medij, alia præcepti ut sæpe dixi, de vtraque disputant Theologi cum quibus, primo quæritur, an Fides aliqua Theologica necessaria sit necessitate medij, secundo quarum rerum Fides sit eo modo necessaria, tertio an sit necessaria necessitate præcepti, & quarum rerum Fides habeat hanc necessitatem.

S. I.

Vtrum Fides necessaria sit necessitate medij.

Necessitas
medij.

Tunc aliquid necessarium est necessitate medij, quando salus sine illo nequit obtineri, adeo ut nec ignorantia excuset, nec impotentia, aliquando potest aliquid esse necessarium necessitate medij etiam in se ipso, aliquando est necessarium vel in re, vel in voto: difficultas ergo nunc est, vtrum tanta sit necessitas credendi, ut sine supernaturali actu Fidei, nemo adultus possit vnquam recipere gratiam.

Prima du-
bitatio.

Ratio dubitandi est primo, quia baptismus & poenitentia dicuntur esse necessaria necessitate medij vel in re, vel in voto, ergo similiter necessitas Fidei est vel in re, vel in voto. Videtur enim par ratio, alioquin ille qui haberet ignorantiam inuincibilem Fidei non haberet medium salutis, sicut dici solet de baptismo, quod enim dicitur illum illuminatum iri à Deo, etiam misso cœlitus Angelo qui doceret mysteria, hoc inquam gratis dicitur, cum nullo exemplo probari possit: neque determinatur quanto tempore seruanda esset tota lex naturæ, ut aliquis illuminaretur, quid enim si seruet vna hora, quid si vno die?

Secunda
dubitatio.

Secundo, multa opera bona sunt ante Fidem, quæ meritoria sunt saltem de congruo, vel certe impetratoria sunt Fidei, & iustificationis, ergo Fides non est necessaria: probat antecedens, nam ante Fidem habetur voluntas credendi, quæ meritoria est Fidei: Deinde ille qui Deum orat, & postulat ab eo lumen Fidei non frustra orat, neque inutilia sunt opera bona facta ante Fidem, nam & Daniel consulebat Nabuchodonosori elemosinas: dicitur etiam Deus exaudiuisse orationes & elemosinas Cornelij factas ante Fidem; quia scilicet illa opera quamvis ex defectu supernaturalitatis habere non possint æqualitatem præmio, habent tamen proportionem quandam

Tom. I.

congruitatis, si enim aliquis indigenti omnia sua bona tribuat, merebitur saltem de congruo vocari ad Fidē, vel certe virtus impetrandi negari non poterit tali operi.

Tertio, potest homo iustificari etiam antequam habeat Fidē per actus amoris Dei, & aliarum virtutum, si potest etiam supernaturaliter Deum cognoscere, vel etiam honestatem virtutum independentem à Fide: posse autem cognoscere probatur, quia si ante Fidem cognosci potest supernaturalitas actus Fidei, positus motui credendi, quare similiter posita cognitione creaturarum non poterit intellectus eleuari supernaturaliter ad cognitionem supernaturalem Dei, & honestatis aliarum virtutum: Deinde alioqui non diceret scriptura inexcusabiles esse illos qui Deum ex creaturis cognoscentes illum ut Deum non glorificant: frustra diceret Apostolus, *Gentes quæ legem non habent facere naturaliter ea quæ sunt legis testimonium illis reddente conscientia ipsorum*. Deinde si cognitio Fidei est ad bonum quodlibet opus necessaria, sequitur paucos esse qui operentur meritorie, vix enim vllus dans elemosinam aut orans cogitat de reuelatione Dei sine qua cognitione nullus est actus Fidei.

Tertia du-
bitatio.

Dico primo, Fidem supernaturalem & propriam ita esse necessariam, necessitate medij ad iustificationem, & salutem ut sine interno aliquo eius actu, nemo iustificari vnquam aut saluari possit. Ita communiter Theologi omnes docent, quibus immenro dissentient Vega & Sotus: Ripalda verò disp. 20. & 63. singularem quandam & nouam commentus est sententiam, quæ negat Fidem strictè sumptam cuius motuium est reuelatio, esse necessariam, sed sufficere Fidem latè sumptam quæ sit cognitio hausta ex creaturis.

Conclusio.

Ratio autem primum petitur ex scripturis, quia sic pronunciatum est ab Apostolo Hebræor. 11. *Sine Fide, inquit, impossibile est placere Deo*, redditque rationem, *accidentem enim ad Deum oportet credere quia est*. Rom. 1. *Iustus ex Fide vivit*: Et ante Apostolum edixerat ipse Christus Marci 14. *Qui non crediderit condemnabitur*.

Prima ra-
tio ex scri-
pturis.

Secundo, idem traditur in Concilijs, Arausicano secundo, Mileuitano, & præsertim in Tridentino, sess. 6. cap. 6. ubi citatur iste Apostoli locus, & c. 7. dicitur *baptismus esse sacramentum Fidei, sine qua nemini contigit vnquam iustificatio*: & c. 8. dicitur *Fidem, esse initium salutis, & fundamentum & radix totius iustificationis sine qua impossibile est placere Deo, & ad filiorum eius consortium peruenire*.

Secunda ex
Concilijs.

Tertio idem sapientissime Patres asserunt verbi gratia S. Leo serm. 4. de natiuitate, *sine Fide impossibile est placere Deo, & nihil sine illa sanctum, nihil castum est, nihil viuum, iustus enim ex Fide vivit, quam qui Diabolo decipiente perdidit, viuens mortuus est, quia sicut per Fidem iustitia, ita etiam per Fidem veram, vita obtinetur æterna, dicente Domino, saluatore hac est vita æterna ut cognoscant te verum Deum*.

Tertia ex
Patribus.

Denique optima est ratio S. Thomæ art. 3. quia salus hominis consistit in præcipua perfectione supernaturali quam participat à Deo, idest in visione beata, nam perfectio naturæ, quæ alteri subordinatur superiori, non continetur solum proprio eius motu, sed motu etiam quem participat à natura superiore, sicut perfectio cœlorum superiorum consistit in motu quem habent ex primo mobili. Sed ad salutem peruenire non valet homo nisi eum ipsum audiat supernaturaliter docentem & ei credat, unde dicitur Ioan. 6. *Omnes qui audiunt à patre & didicerunt, venit*. Quia scilicet non possumus supernaturaliter ad Deum possidendum disponi, nisi per cognitionem supernaturalem, quæ in via non est nisi Fides, quam solam Deus voluit esse salutis initium, radicem, & fundamentum ut dixi ex Tridentino.

Ratio
Thomæ.

FFFF 2

Ad